

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бойко О.С.

*аспірант кафедри економіки
та управління національним господарством,
Одеський національний економічний університет*

АНАЛІЗ СТАНУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ДОСЛІДЖЕННІ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Важливе значення у процесі аналізу стану модернізаційних процесів на підприємстві має аналіз рівня зносу основних засобів, який є віддзеркаленням потреби в їх оновленні. Для здійснення такого аналізу були обрані 42 підприємства всіх категорій: олійнодобувні (30 підприємств), олійно-жирові (8 підприємств) та жирові (4 підприємства).

Підприємства були згруповані за ознакою «добова потужність переробки олійного насіння», в результаті чого сформувалися три групи досліджених підприємств:

Група 1 – від 2000 т переробки олійного насіння на добу;

Група 2 – від 1000 до 2000 т переробки на добу;

Група 3 – до 1000 т переробки олійного насіння на добу.

На досліджених підприємствах у 2009-2013 рр. середнє значення коефіцієнту зносу основних засобів зменшилося з 0,668 до 0,495 (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень зносу основних засобів на досліджених підприємствах

Групи підприємств	Коефіцієнт зносу основних засобів					Відхилення у 2013 р. до 2009 р. (+,-)
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	
Група 1 екстракційні	0,239	0,218	0,242	0,278	0,231	-0,008
Група 2 у т.ч.:	0,784	0,711	0,708	0,662	0,637	-0,147
- екстракційні	0,855	0,764	0,736	0,715	0,679	-0,176
- пресові	0,249	0,304	0,514	0,352	0,390	0,141
Група 3 у т.ч.:	0,341	0,369	0,342	0,375	0,366	0,025
- екстракційні	0,340	0,357	0,356	0,389	0,373	0,033
- пресові	0,345	0,419	0,306	0,3391	0,349	0,004

Досліджені разом	0,668	0,596	0,571	0,548	0,495	-0,173
у т.ч.:						
- екстракційні	0,715	0,628	0,588	0,581	0,514	- 0,201
- пресові	0,262	0,330	0,448	0,348	0,376	0,114

Джерело: розроблено автором

Це означає, що на досліджених підприємствах відбувається виведення застарілих основних фондів, а також їх оновлення. По групах досліджених підприємств значення показника значно розрізнялося і за рівнем, і за динамікою. На підприємствах групи 1 середній показник рівня зносу основних засобів у 2009-2013 рр. не перевищував 0,278. Мінімальна крапка хвилі у 2013 р. складала 0,231, що є нормальним значенням і дозволяє говорити про їх систематичне оновлення. На підприємствах групи 2 рівень зносу основних засобів хоча і демонструє тенденцію до зменшення, але остається дуже високим (0,637 у 2013 р.). Коефіцієнт зносу основних засобів на екстракційних підприємствах зазвичай вищий, ніж на пресових.

Для визначення типу зносу основних засобів було застосовано групування підприємств згідно з запропонованими у [1, с. 18] критеріальними значеннями рівня їх зносу (табл. 2).

Таблиця 2

**Групування досліджених підприємств
за типом зносу основних засобів у 2013 р.**

Рівень зносу основних засобів	Тип зносу основних засобів	Кількість підприємств, од.				Питома вага підприємств, %
		Всього	у т. ч. по групах			
			1	2	3	
до 0,3	нормальний знос	12	3	3	6	31,6
від 0,3 до 0,5	помірний знос, що потребує оновлення основних засобів у середньостроковій перспективі	15	2	4	9	39,4
від 0,5 до 0,7	значний знос, що потребує оновлення основних засобів у найближчій перспективі	8	-	3	5	21,1
від 0,7	дуже значний знос, що потребує негайної модернізації	3	-	2	1	7,9
Всього:		38	5	13	20	100,0

Джерело: розроблено автором

Розраховані дані свідчать, що у 2013 р. 29,0% досліджених підприємств мали значний і дуже значний знос основних засобів, серед яких 8 підприємств

(або 21,1%) мали рівень зносу, що потребує їх оновлення у найближчій перспективі (Приколотнянський ОЕЗ, Ніжинський ОЖК, Вовчанський ОЕЗ та ін.) та три підприємства потребують їх негайної модернізації. Це Дніпропетровський ОЕЗ, Полтавський ОЕЗ та ТК «Урожай», на яких коефіцієнти зносу основних засобів сягнули відповідно 0,717, 0,911 та 0,705. Таким чином, у процесі аналізу визначено, що рівень зносу основних засобів, який перевищує значення 0,5, мали майже третина досліджених підприємств. Це говорить про недостатньо високий техніко-технологічний рівень виробництва, недостатні темпи їх оновлення і необхідність активної модернізації підприємств.

З ціллю аналізу на досліджених підприємствах змісту процесів оновлення основних засобів були розраховані співвідношення коефіцієнту оновлення та коефіцієнту вибуття основних засобів, які були запропоновані у [1, с. 18].

Отримані результати розрахунків свідчать про те, що лише у 15,8% досліджених підприємств відбуваються процеси суттєвого оновлення та (або) розширення виробничої бази. Причому у більшій мірі це стосується найпотужніших підприємств першої групи. 63,1% підприємств займається підтримкою основних засобів на досягнутому рівні, а на 14,7% підприємств основні засоби втрачаються (вибуття перевищує введення). Втрачання виробничої бази притаманне переважно невеликим підприємствам групи 3. Зазначені характеристики процесів оновлення основних засобів підприємств засвідчують необхідність активізації модернізаційних процесів на них та формування організаційно-економічних умов їх можливості.

Як відомо, стан основних засобів підприємств обумовлений строком їх експлуатації. Проведений аналіз показав, що більше третини виробничого обладнання на досліджених підприємствах відпрацювало більш ніж два амортизаційні періоди. Питома вага обладнання, що знаходиться в експлуатації більше 20 років, становить 70-80%. 12 з 26 олійно-екстракційних ліній (або 46,2%), які на теперішній час функціонують в Україні, експлуатуються близько 40 і більше років, а тих, що функціонують до 5 років, – лише 5 [2, с. 303].

Використання застарілого устаткування є причиною того, що в Україні з 1 тонни насіння соняшника виробляється олії на 20-30% менше, ніж в інших країнах [2, с. 303].

Аналіз стану олійно-жирових підприємств виявив необхідність техніко-технологічної модернізації значної їх кількості. При цьому дослідження довело, що можливості модернізаційного розвитку на інноваційній основі відкриваються лише фінансово успішним підприємствам, які повністю самостійно або частково (за допомогою держави й інших підприємств, що усвідомлюють потребу функціонування за принципом оптимального балансу конкуренції та консолідації) можуть вирішувати проблему фінансування модернізації. Але таких серед досліджених підприємств, нажаль, небагато.

Більшість підприємств олійно-жирової галузі не бачать перспектив модернізаційного розвитку без відтворення відповідних умов його забезпечення. Вирішення цієї складної проблеми потребує здійснення

відповідних досліджень та впровадження їх висновків у практичну діяльність підприємств.

Список використаних джерел:

1. Макарова И. В. Диагностика потенциала и стратегия модернизации машиностроительного комплекса старопромышленного региона: автореф. дис. ... докт. экон. Наук: 08.00.05 / И. В. Макарова. – Инст-т эк-ки Уральсткого отделения РАН – Екатеринбург, 2010. – 41 с.

2. Черепанова Н. А. Проблемы и перспективы развития украинского рынка растительного масла / Н. А. Черепанова // Економічні інновації. – 2012. – вип. 47. – С. 302-312.

Бурдияк А.В.

студентка;

Нездойминов С.Г.

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры экономики и управления туризмом,
Одесский национальный экономический университет*

**РОЛЬ ПЕРСОНАЛА В ОБЕСПЕЧЕНИИ КАЧЕСТВА
ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ**

Проблема качества услуг является очень актуальной для гостиниц в условиях рыночной экономики. Любые инвестиции в модернизацию гостиниц целесообразны лишь в том случае, если предоставленные услуги будут пользоваться спросом у потребителей. Решение проблем качества услуг должно стать главной целью менеджмента, носить всеобщий характер, что требует постоянного обучения и профессиональной подготовки всего персонала отеля. Таким образом человеческий труд в сфере обслуживания приобретает такое значение, когда существование единого хозяйственного механизма гостиницы находится в прямой зависимости от количества и качества труда.

В экономической и специализированной литературе, вышеназванным проблемам посвятили свои труды Х. Г. Роглев, Т. Г. Сокол, Н. Н. Кузнецова и др. [1; 2; 3]. Исследователи обращают внимание, что в последнее время во многих гостиницах резко возрос спрос на специалистов в сфере управления качеством услуг. Подготовка профессионалов по управлению качеством в Европе происходит в соответствии с требованиями меморандума Генеральной Ассамблеи ЕОК – Европейской организации качества, который включает три квалификационных уровня персонала по качеству:

- профессионал по качеству
- менеджер по системам качества;
- аудитор по качеству.

Следует отметить, что сегодня сертификат, подтверждающий соответствие гостиничных услуг международным стандартам по системам